

Posudek bakalářské práce

Autorka práce: Natálie Dvořanová

Název práce: Vztah vědy a umění ve filosofii Jana Patočky

Posudek vedoucího práce

Přestože je téma bakalářské práce jasně vymezené, nejedná se o téma snadné. Zvládnutí interpretace Patočkova pojetí vztahu umění a vědy vyžaduje důkladné seznámení se s celou řadou Patočkových textů, které jsou samy o sobě často značně náročné, v některých případech je intence autora spíš opatrně naznačována, než aby v nich byla jednoznačně k dispozici. Nesnadnost využívaných textů, kladla na autorku nároky, kterým – podle mého názoru – nedokázala zcela dostát, a to i přesto, že zpracovala značné množství textů a do sledované problematiky alespoň obecným náhledem skutečně pronikla.

Text bakalářské práce Natálie Dvořanové je opřen o Patočkovy texty z 60. a 70. let. Tyto texty tvoří poměrně koherentní celek, přesto však je uspořádání a vyložení myšlenek v nich obsažených náročným úkolem. Pravděpodobně i z důvodu této náročnosti působí předložená bakalářská práce poněkud chaotickým dojmem. Text bakalářské práce působí značně repetitivně – autorka se neustále vrací ke stejným tématům, a to bez jasného důvodu (např. vztah tradičního a moderního umění) – a určité pasáže práce jsou nepochybně redundantní, u řady probíraných témat není zcela jasné, proč se jimi práce zabývá, a jaký je vlastně jejich vztah k ústřednímu tématu práce (např. geneze vztahu člověka ke světu prostřednictvím jazyka, vztah vědy, náboženství a filozofie, nebo úpadkovost moderní civilizace). Celkově pak není zřejmé, kam text přesně postupuje a kam má nakonec dospět.

Úroveň předložené práce bohužel velice snižují časté stylistické chyby, či spíše notoricky nízká stylistická úroveň textu. Omezím se jen na dva příklady z poslední kapitoly, která měla být nepochybně vyvrcholením snahy autorky o postižení vztahu umění a vědy v myšlení Jana Patočky. Na s. 39 se uvádí: *Zásadní je tak důvěra v zodpovědnost a předpoklad otevřenosti pro diskuzi a platnost věcných argumentů. Jednota vědy, podle Patočky, spočívá v tomto vědecky-morálním smyšlení, které je otevřené, odpovědné a sebekritické, a ne pouze v jejím výsledcích, které jsou „diskusní“.* Nebo na s. 40 je uvedeno: *Dochází tak k jevu, který Patočka nazývá „Solidarita otrěsených“, která je Patočkovým pokusem přenést zkušenost svobody*

z otřesu frontou do doby mírového plánování války. Zdůrazňuji ale, že závažné stylistické chyby se vyskytují téměř na každé stránce předložené práce.

Závažné je ale také to, že autorka práce má také tendenci Patočkova složitá vyjádření nevysvětlovat, nehledat jejich interpretaci. Na řadě míst se spokojuje s jejich parafrázemi. Takový způsob práce ale nemůže ústít ve srozumitelnost textu a vede čtenáře k myšlence, že Patočkovým vyjádřením nemůže dobře rozumět ani autorka práce. Jako příklad uvádím pasáž ze s. 38, a to včetně obsažených chyb a závorek přidaných k otazníku (prosím o vysvětlení tohoto použití závorek v tomto a několika dalších případech): *Patočka uvažuje na možnosti, že by jedním z úkolů moderního umění mohlo být označení „vědomého hledání původně nezamýšlených duchovních důsledků, které možná poskytuje a skrytě v sobě chová technický svět (?)“.* *V této souvislosti Patočka srovnává výtvarné umění, které vzešlo z „krize vztahu k danému světu“, tj. umění z let 1908-14, s uměním současným. [...] První vycházelo z přírody, kterou podrobovalo „formalizující variaci“, druhé již z techniky, která je výsledkem této formalizace.* K uvedené pasáži by samozřejmě byl možné připojit některé otázky. Co se myslí těmito dvěma typy umění? Dokázala by autorka přiřadit nějaké příklady?

Obdobných otázek týkajících se dalších formulací a pojmů obsažených v práci je možné položit řadu. Uvádím jich jen několik. Co myslí autorka tím, že se Patočka zabýval Hegelem „nepřímo“ (s. 10)? Jaký je vztah „tradičního umění“ k „naivně akceptovanému“ smyslu, který „byl vlastní před-dějinnému lidstvu“ (s. 12)? Jak to, že bylo ve své funkci „postupně vystřídáno nejprve vírou“ (s. 12)? Co se může myslet „obdobím podstatně inteligentnější ‘vzdělanosti’“ (s. 12)? Co znamená to, že nový „způsob vědeckého procesu“ přinesl nové problémy „obsahového rázu“ (s. 24)? Jakým způsobem je podle autorky „životní otřes“ v umění a poezii „vyobrazován“? Jak je to se subjektivním charakterem umělcovy práce, když je takový charakter na jedné straně zdůrazňován (s. 9), na straně druhé se poukazuje na vylučování subjektivity jako princip spisovatelovy práce (s. 36)? Co se míní „realitou“ jako „životním pramenem“ (s. 38)? Co se u Patočky myslí „pseudofilosofií“, která rozvrací morálku (s. 38)? Co přesně myslí autorka „dotvářením světa vědou a uměním“, případně dotvářením smyslu „jak vědou, tak uměním“ (s. 39)? Za zcela protismyslnou považuji větu ze s. 40: „Spojení Solidarity otřesených s vědou, je spojení vědy s válkou a tedy válečnou technikou“.

Vzhledem k náročnosti zvoleného tématu doporučuji bakalářskou práci kolegyně Natálie Dvořanové k obhajobě, a to i přes všechny výše naznačené nedostatky. Zároveň se však domnívám, že tuto práci není možné hodnotit lépe než stupněm „dobře“.

V Praze, dne 16. 6. 2016

PhDr. Miloš Ševčík, Ph.D.